

Hodinky PRIM tikají už 66 let

Když se řekne PRIM, těm dříve narozeným se okamžitě vybaví československé náramkové hodinky, s nimiž vyrůstali. Po roce 1990 si firma prošla těžším obdobím, nicméně naštěstí pro nás se podařilo tradiční výrobu zachránit. Na rozdíl od mnoha dalších značek, které zůstávají už jen ve vzpomínkách pamětníků, firma ELTON hodinářská v Novém Městě nad Metují obnovila tradici šikovných rukou českých hodinářů. Podařilo se nám nahlédnout pod pokličku jediné české manufaktury, kde se mechanické hodinky vyrábějí doslova od A až do Z.

TEXT Redakce **FOTO** Lukáš Taneček, ELTON hodinářská

Historie společnosti začala v roce 1949, kdy byl Adolf Martínek pověřen přípravou sériové výroby hodinek v Novém Městě nad Metují. Snahou tehdejšího vedení bylo omezit závislost československého trhu na dovozu ze západních zemí. Zajímavostí je, že předtím se u nás náramkové hodinky v podstatě nevyráběly, a tak nebylo z čeho vycházet. Za války se ale produkovaly časové zapalovače na tehdy moderních švýcarských strojích a na zkušenostech s touto výrobou bylo možné produkci hodinek postavit. Po vyřešení mnoha překážek, jako bylo pořízení speciálních strojů a testování prvních prototypů, v roce 1957 konečně začala skutečná výroba českých hodinek.

Po roce 1990 začaly na náš trh proudit levné především čínské hodinky a firma tak musela o svou existenci bojovat. Podařilo se však prosadit změnu výrobního programu i obchodní strategii, a tak se v roce 2008 mohla výroba opět naplno rozběhnout. Nosným programem dnešní značky PRIM už dávno není velkosériová výroba levných hodinek. Navíc s ohledem na dnešní technologie a životní styl už takovým výrobkům odzvonilo. Dnes pod značkou PRIM nebo PRIM Manufacture 1949 najdeme limitované edice tematických modelů jak pánských, tak dámských náramkových hodinek. Zajímá vás, jak dnes klasické hodinky s mechanickým strojkem vznikají?

Dlouhá cesta

Mechanické hodinky PRIM Manufacture se rodí přímo v Novém Městě nad Metují. Skládají se tady výhradně z mechanických dílů, kterých je okolo 140. Více než 90 procent z nich si ELTON vyrábí přímo ve svých dílnách. Celkem firma produkuje 8 typů strojků vlastní konstrukce.

Výroba jednotlivých dílů hodinového strojku je náročná na čas, kvalitu materiálu a strojní vybavení. Stroje totiž musí být schopny vyrábět i ty nejmenší díly s přesností na tisícinu milimetru. Nejdrobnější součástky mají průměr 0,08 mm a pouhým okem není možné rozpoznat detaily. Pokud byste si chtěli tuto „velikost“ představit názorněji, tak je to méně než tloušťka běžného kancelářského papíru. Proto jsou dílny plné zvětšovací skel a mikroskopů. Pod těmi pouze zkušební hodináři strojky ze součástek ručně skládají. Že je to skutečně pracné, dokládá, že jeden hodinář je schopen za směnu složit průměrně pouze jeden strojek. Druhou klíčovou součástí hodinek PRIM je pouzdro, tedy vlastní tělo hodinek. Základním materiálem je speciální nerezová ocel, ale i titan, bronz a drahé kovy – podle přání zákazníků.

Lešticí pasta podle tajného receptu

Většina vyrobených dílů prochází ještě povrchovou úpravou – broušením nebo leštěním. „Nejllepší

lešticí pastu na nerezovou ocel si sami vyrábíme podle starého receptu,“ prozrazuje jedna z dam, která malou lupou právě pečlivě kontroluje, jestli je povrch pouzdra dokonale hladký. Pak s úsměvem dodává, že si návod na výrobu pasty pečlivě stráží, je přinejmenším stejně tajný jako receptura slavné Coca-Coly.

Nejviditelnější částí každých hodinek je číselník s ručkami. Hodinky PRIM mají celou řadu typů číselníků a ruček. Pro výrobu číselníků se používá technika ražby nebo tisku. Reliéfní číselníky se razí speciální raznicí do mosazného nebo alpakového plechu a následně se brousí diamantovými nástroji do finální podoby. U tištěných číselníků se využívá technika, která se už od 18. století používá i pro hodinky ve Švýcarsku, tamponový tisk.

Ručky hodinek se často pokrývají luminiscenční vrstvou nebo se takzvané modří, kdy se uhlíkatá ocel, ze které jsou vyrobeny, ohřeje na přesně určenou teplotu a po rychlém zchladnutí se efektně zbarví domodra.

Důkladné přezkoušení

Po konečné montáži ještě není ale zdaleka hotovo. Než se hodinky dostanou do expedice, aby putovaly k zákazníkům, mohou uplynout zhruba dva týdny. Každé hodinky PRIM je třeba důkladně odzkoušet a provést řadu různých měření. →

Vodotěsnost hodinek se testuje ve speciální tlakové komoře. Tady se vytvoří přetlak a podtlak a měří se průhyb sklíčka číselníku. Pokud by se sklo neprohnulo, znamená to, že tlak uvnitř hodinek je stejný jako v komoře a hodinky tedy netěsní. Důležitou testovanou hodnotou je i doba na jedno natažení. Ano, některé hodinky PRIM je nutné ručně natahovat pomocí korunky, i když část modelů má takzvaný automatický nátah. To znamená, že strojek se dotahuje „sám“ pohybem ruky. „Hodinky se při testu natáhnou na plný nátah a nechají se ležet v klidu až do úplného zastavení strojku. Mechanické in-house strojky PRIM mají rezervu chodu v rozmezí 48 až 52 hodin,“ prozrazuje jeden z hodinářů, kteří pracují u speciálních stolů. Mimochodem náklady na vybavení jednoho hodinářského místa dosahují stovek tisíc korun. Celý prostor montáže musí být navíc bezprašný a klimatizovaný. Dílky, vyrobené s přesností na tisícinu milimetru, jsou choulostivé i na teplotní výkyvy, do miniaturního soukolí se nesmí dostat ani zrnko prachu.

Zpět na začátek

Každé hodinky ale vznikají nejprve na papíře. „Když přemýšlím nad řešením modelu hodinek a jeho balením, je mi největší inspirací ten, jehož příběh hodinky vyprávějí. Pokaždé, než začnu skicovat, trávím čas čtením, hledáním informací, koukám na videa, poslouchám podcasty,“ říká grafik a designér Lukáš Tláskal. Vzhled hodinek může být inspirován nejen osobnostmi, ale třeba i architektonickými prvky. Tak tomu bylo například u limitované edice PRIM TB, na které se podí-

Dnes pod značkou PRIM nebo PRIM Manufacture 1949 najdeme limitované edice tematických modelů jak pánských, tak dámských náramkových hodinek.

lel také produktový designér Lukáš Taneček. „Jak takovou ikonu, jakou byl Tomáš Baťa, vtělit do produktu, jako jsou náramkové hodinky? Rešerše probíhala nejen v historii života Tomáše Bati, ale samozřejmě i studiem architektury Zlína, jeho města – jeho dodnes reálné stopy,“ prozrazuje něco málo z návrhářské „kuchyně“ Lukáš Taneček, který dodává, že limitované edici se vtiskla nejen pravidelnost „baťovských“ staveb, ale také jejich specifické barvy. Na to, aby hodinky nejen dobře vypadaly, ale také spolehlivě fungovaly, dohlíží v ELTON hodinářská interní tým konstruktérů. Ti musí někdy odvážné nápady návrhářů trochu krotit. Vždy se ale podaří propojit atraktivní vzhled s funkčností, a tak vznikají ve východočeském Novém Městě nad Metují hodinky, které se často vyprodají během několika dní od zveřejnění.

Firma ELTON se značkou PRIM se dnes řadí k významným hodinářským manufakturám, jakých ve světě už mnoho nenajdeme. Sází především na kvalitní ruční práci, preciznost, špičkové materiály a jejich zpracování a v neposlední řadě na individuální přístup k zákazníkovi. PRIM je dnes zkrátka značka, jejíž jméno tiká nejen v České republice. ✕

